

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 12

22. ožujka 2018.

cijena 200 Ft

FOTO: KRISTINA GOHER

Nagrađeni sudionici Croatiadina likovnog natječaja Povijest Hrvata

4. – 5. stranica

Lista hrvatske nacionalne manjine

3. stranica

5. Cvrčak u Koljnofu

Odliče Stjepanu Kuzmi

8. – 9. stranica

10. stranica

Komentar

Dvosmjerna ulica

Mađarska novinska agencija MTI izvješćuje o mnogim pozitivnim vijestima glede razvoja položaja narodnosti u Mađarskoj. Piše da je vladina potpora za narodnosne zajednice u zadnjim godinama utrostručena, da će ove godine narodnosni dječji vrtići i škole dobivati 330 milijuna forinta dodatne potpore (one koje su u održavanju narodnosnih samouprava), da će mjesne narodnosne samouprave dobiti veću ulogu u održavanju odgojno-obrazovnih ustanova jer će im vlada osigurati i financijske okvire. Čini se da od prvih manjinskih (narodnosnih) izbora u narodnosnom sustavu mnogo se mijenjalo nabolje. Unatoč tomu meni se čini da sve manje napredujemo ne znajući iskoristiti zakonom dane mogućnosti. Sve manje djece hrvatskoga podrijetla nastavlja školovanje u Hrvatskoj ili na hrvatskom polju, sve manje djece smatra važnim učenje hrvatskoga jezika i polaganje državnog ispita, a time sve manje ljudi osjeća hrvatski jezik svojim, i sve ono što se veže uz nacionalnu samosvijest. U naselju gdje još ima narodnosne ustanove, još „tinja neka vatra“, ali i u njima je sve manje djelatnika koji govore narodnosni jezik. Ako se sjetim mjesnih narodnosnih izbora, u mojoj regiji (Pomorje) nije bilo lako okupiti ni onaj minimalni broj kandidata za mjesne narodnosne samouprave koliko je trebalo. Zbog čega? Mnogi su razočarani jer nije lako raditi u javnom životu, u civilnoj sferi. Ljudi većinom vole samo kritizirati ono što drugi rade, ne razmišljajući o tome kako bi mogli pomoći. Jednako tako nazočna je ona vrlo loša ljudska osobina koja ne podnosi uspjeh drugih, ili njihov bolji položaj. A ono što najviše šteti razvoju zajednice to je nepovjerenje unutar zajednice, bez čega ni u jednoj zajednici nema uspjeha. Povjerenje se temelji na poštenju, iskrenosti, dosljednosti, predvidivosti, lojalnosti i otvorenosti, i to svih partnera koji pripadaju istoj zajednici. Povjerenje bi doista trebalo biti najvažnije, i to od nižih do najviših razina jer ako se bilo tko u zajednici osjeća iskorištenim, nema više onaj potrebni poticaj i zanos kojim bi stvorio vrijednost za zajednicu. A najvažnije je u svemu tome to da je povjerenje „dvosmjerna ulica“, ne može ga se očekivati ako ga se ne daje. Možda je upravo korizma pravo vrijeme da razmislimo o tome.

Beta

Glasnikov tjedan

Kako donosi Mađarska izvještajna agencija (MTI), 13. ožujka, odlukom Državnog izbornog povjerenstva od 13. ožujka, iz središnjega državnog proračuna za potrebe izborne kampanje državne narodnosne samouprave koje su postavile državne narodnosne liste (a postavilo ih je do 6. ožujka, datuma određenog zakonom, svih 13 zakonom priznatih narodnosnih zajednica u Mađarskoj) ukupno su dobile više nego 306 milijuna forinta za troškove izborne kampanje.

Trećina ukupnog iznosa od 306 milijuna, 102 milijuna forinta, podijeljena je na 13 jednakih dijelova. Svi postavljajući državnih narodnosnih lista, trinaest državnih narodnosnih samouprava dobili su jednak iznos. Preostale dvije trećine iznosa, 204 milijuna forinta, podijeljeno je PROPORCIONALNO, razmjerno, temeljem broja upisanih narodnosnih birača u narodnosne biračke popise za aktiviranje prava glasovanja za narodnosnu listu dane manjine na parlamentarnim izborima 8. travnja. Kao datum kojim se uzeo u obzir broj upisanih birača, u svaki pojedini narodnosni birački popis uzet je 7. ožujka. Od 204 milijuna forinta najviše potpore za izbornu kampanju, temeljem broja upisanih birača, dobila je Njemačka državna samouprava: 112,7 milijuna forinta, jer je u registru njemačkih birača za parlamentarne izbore 7. ožujka bilo upisanih 29 229 birača.

Narodnosni birači koji se do sada nisu upisali u narodnosni birački popis, žele li glasovati na parlamentarnim izborima za državnu narodnosnu listu svoje manjine, u popis birača svoje manjine trebaju se upisati najkasnije do 23. ožujka do 16 sati. Svi oni koji to učine, poslije ovoga roka mogu glasovati tek na sljedećim

parlamentarnim izborima 2020. godine za svoju državnu narodnosnu listu ako je tada postavi njihova državna narodnosna samouprava.

Dana 7. ožujka u registru hrvatskih birača za parlamentarne izbore bilo je upisanih 2074 birača, na osnovi kojega broja Hrvatska državna samouprava dobila je dio potpore. Ukupno dobivena potpora za izbornu kampanju za parlamentarne izbore dodijeljena Hrvatskoj državnoj samoupravi iznosi 15,3 milijuna forinta.

Do zakonskog roka, 7. ožujka, u trinaest biračkih popisa trinaest ustavom priznatih narodnosti u Mađarskoj za parlamentarne izbore bilo

je registrirano oko 57 tisuća državljana Mađarske. Od toga, po podacima Državnog izbornog povjerenstva: 159 Bugara, 242 Grka, 2074 Hrvata, 235 Poljaka, 29 229 Nijemaca, 276 Armenaca, 20 132 Roma, 989 Rusina, 409 Srba, 1663 Slovaka, 507 Ukrajinaca,

835 Rumunja, 222 Slovenca.

Za svoju izbornu kampanju državne samouprave, odlukom Državnog izbornog povjerenstva, iz središnjega državnog proračuna dobile: najviše njemačka 112,7 milijuna, najmanje bugarska 8,4 milijuna, romska 80 milijuna, slovačka 13,8 milijuna, rusinska 11,4 milijuna, rumunjska 10,8 milijuna, ukrajinska 9,7 milijuna, srpska 9,3 milijuna, armenska 8,8 milijuna, grčka 8,7 milijuna, poljska 8,7 milijuna, slovenska 8,7 milijuna te hrvatska 15,3 milijuna forinta.

Povlaštenu mandat s pravom glasa može dobiti ona narodnosna lista koja osvoji četvrtinu glasova potrebnih za osvajanje zastupničkog mandata na stranačkoj listi. Godine 2014. to je bilo oko 22 tisuće glasova tada potrebnih za zastupnički mandat. Ne osvoji li narodnosna lista potreban broj glasova za zastupnički mandat, u Mađarski parlament može poslati glasnogovornika, za što je dovoljan tek jedan glas za narodnosnu listu dane narodnosti.

Branka Pavić Blažetin

**Ukupno dobivena potpora
za izbornu kampanju
za parlamentarne izbore
dodijeljena
Hrvatskoj državnoj
samoupravi iznosi
15,3 milijuna forinta.**

Lista hrvatske nacionalne manjine

Izgled narodnosnih državnih lista odobrilo je Državno izborno povjerenstvo 14. ožujka. Povjerenstvo je odobrilo sadržaj lista, točnije "izgled" glasačkog listića, je li na njemu ispravno naznačeno ime kandidacijske organizacije i ime kandidata na listi. Svih trinaest narodnosnih lista posebno je prihvatilo Državno izborno povjerenstvo na svojoj sjednici. Na crno-bijelome glasačkom listiću veličine A/4 označen je brojem glasački listić, u lijevome gornjem kutu je prostor za pečat, naziv izbora (parlamentarni izbori) i nadnevak, datum izbora (8. travnja).

Narodnosni glasački list sadrži ime liste, logo kandidacijske organizacije, ispod kojega je krug za glasovanje, potom ime kandidacijske organizacije te imena prvih pet kandidata na narodnosnoj listi (ako je kandidacijska organizacija postavila listu s manje od pet članova).

Na glasačkom se listu može pročitati i uputa kako je glasovanje valjano samo onda ako je glasovano samo za jednu narodnosnu listu, odnosno da se valjano glasuje križanjem dviju crta u krugu iznad imena liste. Podatci i obavijesti na glasačkom listu mogli su biti napisani i na jeziku dane narodnosti.

Hrvatska je državna lista dvojezična. Na hrvatskom jeziku ime joj je Lista hrvatske nacionalne manjine. Imena kandidata, njih petoro (temeljem odredaba: petoro prvih kandidata vide se na listi) istaknuta su na dva jezika: na mađarskome crtica na hrvatskom jeziku, i sve ostalo na Listi hrvatske nacionalne manjine na dva je jezika; ime i kratica kandidacijske organizacije, datum izbora, uputa o valjanome glasovanju... Imena kandidata na glasačkom listiću Liste hrvatske nacionalne manjine navedena su ovim redoslijedom: Jozo Solga, Ivan Gugan, Joso Ostrogonac, Ana Gojtan, Edita Horvat Pauković. Po podacima iz popisa hrvatskih birača u registru za parlamentarne izbore znamo da Lista hrvatske nacionalne manjine neće dobiti potreban broj glasova potrebnih za povlaštena zastupnički mandat, tek glasnogovornički.

Za osvajanje glasnogovorničkog mandata (za koji se kaže da ima sva prava, osim prava glasa), karikirano govoreći, dovoljan je i jedna glas za Listu hrvatske nacionalne manjine kako bi nas prvi kandidat s liste u sljedeće četiri godine u Mađarskom parlamentu predstavljao kroz instituciju glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu.

Branka Pavić Blažetin

Foto: MTI

Javni natječaj za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2018. godinu

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je javni natječaj za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2018. godinu. Na javni natječaj mogu se prijaviti udruge, ustanove i organizacije čija je djelatnost vezana uz ostvarivanje, zadovoljavanje i unapređenje općih i javnih potreba hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu kao što su:

- programi i projekti koji pridonose ostvarivanju i jačanju manjinskih prava hrvatske nacionalne manjine (očuvanje hrvatskoga jezika, samobitnosti, kulturne baštine, kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.)
- programi i projekti koji pridonose razvoju manjinskih medija i djelovanju manjinskih ustanova
- programi i projekti koji zadovoljavaju i unapređuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu.

Podrobnije u dokumentima u privitku. <http://www.hrvtiizvanrh.hr/hr/natjecaj/178/javni-natjecaj-za-prijavu-programa-i-projekata-udruga-ustanova-i-organizacija-hrvatske-nacionalne-manjine-u-svrhu-ostvarenja-financijske-potpore-za-2018-godinu>. Rok je za podnošenje prijave na Javni natječaj 30 dana od dana objavljivanja na mrežnoj stranici nadležnog veleposlanstva Republike Hrvatske, od 15. ožujka 2018. do zaključno 16. travnja 2018.

Obrazac izjave o partnerstvu

Obrazac prijave

Obrazac proračuna

Obrazac životopisa voditelja projekta

„Croatiada 2018“

Svečanost dodjele nagrada likovnog natječaja Povijest Hrvata

Hrvatska državna samouprava 2018. godine, u sklopu natjecateljskoga niza pod skupnim nazivom „Croatiada“, raspisala je likovni natječaj na temu Povijest Hrvata. Na narečeni natječaj pristiglo je ukupno 173 crteža, u kategoriji predškolska dob 40 uradaka iz pet vrtića, u kategoriji osnovnih škola 131 rad iz trinaest škola, te sedam radova u kategoriji srednja škola. Pristigle likovne ostvaraje vrednovala je likovna umjetnica Estera Šarkić.

U Croaticinu galerijskome prostoru 27. veljače 2018. godine u organizaciji Hrvatske državne samouprave priređeno je svečano proglašenje rezultata i urudžba nagrada likovnoga natječaja na temu Povijest Hrvata. U ime domaćina nazočne je pozdravio Croaticin ravnatelj Čaba Horvath koji je izrazio svoje zadovoljstvo da je ova tradicijska svečanost u narečenoj ustanovi. Posebno je pozdravio velepo-

nisu se mogli odazvati HDS-ovu pozivu, njima će se darovi uručiti naknadno, rekao je predsjednik Gugan. Potom je referentica HDS-ova Ureda Eva Molnar Mujić izvijestila nazočne o rezultatima likovnoga natječaja, darove nagrađenima uručio je predsjednik Ivan Gugan, a dobitnicima viših razreda i gimnazija veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić. Sadržaj poklon-paketića bio je

sastavljen po dobi, za mlađe drvene boji- ce, za starije flomaster i temperu te slikarsko platno, svima su uručeni blokčići za crtanje s grbom Hrvatske državne samouprave, spomenice i zidni kalendar 2018. godine s najboljim lanjskim uradcima. Natjecateljske je radove vrednovala likovna umjetnica Estera Šarkić. Ovogodišnja tema, Povijest Hrvata, na prvo čitanje čini se malo zahtjevnijom ili pravim izazovom za skupni rad vrtičara, učenika i voditelja. U vrtićima i nižim razredima, kako nam vele pojedine odgojiteljice i učiteljice, gledale su se slikovnice, pričali su o pojedinim hrvatskim vladarima, vladajućim dinastijama, povijesnim događajima, kulturno-povijesnim znamenitostima Lijepe Naše. Polaznicima viših razreda i gimnazijalcima to nije bilo teško jer su oni već tijekom školskog obrazovanja upoznali spomenutu temu. Na poledinu likovnoga rada svi su trebali navesti kratak opis crteža, što su na svečanosti neki i čitali. Na ovogodišnji raspisani likovni natječaj pristiglo je 173 rada, u kategoriji vrtića ukupno 40 crteža iz 5 vrtića; a to su: budimpeštanski Hrvatski vrtić (12), šeljinski Vrtić „Cvrčak“ (7), salantski vrtić (9), mohački Vrtić „Eötvös“ (5), santovački Hr-

Brojni darovi za nagrađene

slanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića, savjetnicu Veleposlanstva Maju Rosenzweig Bajić, ravnateljicu budimpeštanske Hrvatske škole Anu Goltan te učenike i njihove voditelje, savjetodavatelje. Nakon svečanosti, kako reče ravnatelj Horvath, svi mogu razgledati zgradu, a budući da je toga dana izlazio Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, svi će imati uvid u njegovo tiskanje i dobiti po jedan primjerak. Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan naglasio je da i ovogodišnji učenički radovi svjedoče o kreativnosti, vještini i ljubavi prema crtanju autora. Posebno je zahvalio na zalaganju i trudu voditelja: odgojiteljicama, učiteljima, učiteljicama, nastavnicama, nastavnica, profesorima i profesoricama. Nažalost, zbog nevremena dobitnici iz Baranje i Podravine

Dio publike

Julija Išpanović u društvu bake Eve i djeda Martina

Mirela Kulcsár, Jelica Kőrösi i vrtićaši

vatski vrtić (7). U kategoriji 1.-2. razredi pristiglo je ukupno 35 crteža iz 6 škola, a to su: santovačka Hrvatska osnovna škola (6), budimpeštanska Hrvatska osnovna škola (6), mohačka Osnovna škola „Eötvös“ (13), keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ (2); lukoviška osnovna škola (5), židanska osnovna škola (3). U kategoriji 3.-4. razredi 44 crteža iz 9 škola; a to su: budimpeštanska Hrvatska škola (2); santovačka Hrvatska osnovna škola (3), mohačka Osnovna škola „Eötvös“ (15), salantska osnovna škola (6), židanska osnovna škola (7), aljmaška osnovna škola (2), boršfanska osnovna škola (2), keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ (4) i serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski“ (3). U kategoriji 5.-6. razredi pristiglo je 34 crteža iz 8 škola, a to su: santovačka Hrvatska osnovna škola (3), budimpeštanska Hrvatska osnovna škola (2), pečuška Hrvatska osnovna škola Miroslava Krleže (1), lukoviška osnovna škola (9), keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ (5), boršfanska osnovna škola (5), serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski“ (5) i kerečka (bazakerečka) osnovna škola (2). U kategoriji 7.-8. razredi pristiglo je 13 crteža iz 8 škola, to su: pečuška Hrvatska osnovna škola Miroslava Krleže (1), santovačka Hrvatska osnovna škola (3), bajaska Fančaška osnovna škola (1), aljmaška osnovna škola (2), lukoviška osnovna škola (3), boršfanska osnovna škola (1), serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski“ (1) i kerečka osnovna škola (1). U gimnazijskoj kategoriji: iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, 3 iz budimpeštanske Hrvatske gimnazije 4 crteža.

Razgledajući izložbu, primjetno je da su se vrtićari usredotočili na pojedini hrvatski povijesni lik poput kralja Tomisla-

va, Zvonimira ili bana Jelačića, i tek potom na povijesni događaj kao što je dolazak Hrvata, krštenje Hrvata ili kulturno-povijesne vrednote poput hrvatske kravate, zastave ili hrvatskoga grba, ali umalo na svakom uratku prisutni su hrvatski simboli poput zastave ili grba, odnosno plava boja. U naraštaju nižih razreda među povijesnim likovima nazočan je već i Nikola Zrinski, zagrebački biskup i kralj Držislav, a dopunjena je i tema povijesnih događaja, primjerice s bitkom protiv Turaka, opsadom kiseške tvrđave, a među kulturno-povijesnim znamenitostima je i Bašćanska ploča, krunidba kralja Tomislava, ali među naslovima prvi put su i Hrvati izvan domovine. Učenici viših razreda rado su birali za temu već narečeno, no veći je naglasak na povijesno-kulturnim znamenitostima kao što su: Grički top, glagoljica, Vučedolska golubica, a povijesna ploha proširena je na odnos dvaju naroda, Hrvata i Mađara, ili na Domovinski rat. U likovnim radovima gimnazijalaca, naravno, više je naglašena vizualnost, likovno rješenje pojedine teme. Nema likovnoga rada pred kojim posjetitelj ne bi se zadržao malo duže i lijepo je vidjeti kako oni krase zidove Croaticine galerije.

Od pristigla 173 crteža nagrađeni su ovi likovni ostvaraji; u kategoriji vrtića 1. mjesto postigla je Dijana Papp: Josip Jelačić Bužimski (Mohač); 2. Šara Vince: Povijest šahovnice (Šeljin), 3. Ramona Vaištanac: Sinjska alka (Santovo). U ovoj kategoriji posebna nagrada dodijeljena je Emi Illés i Kiri Ignác (Salanta), Alenu Zeleniki (Santovo) i Božidaru Šindiku, Kitti Juhász, Csengi Pacula, Elizabeti Halász i Izabeli Ančić (Budimpešta). U kategoriji 1.-2. r. 1. mjesto postigla je Mira Mohorović: Kralj

Zvonimir sa svojom djecom (Budimpešta), 2. Oliver Molnar: Kravata (Lukovišće), 3. mjesto Kinga Kumanović: Opsada Sigeta (Hrvatski Židan). Posebna nagrada dodijeljena je Piroški Hracza, Riti Faggyas (Budimpešta), Csengi Tallér, Dorini Prokop, Radmili Ražić, Kristijanu Nađu i Emesi Imre (Mohač). U kategoriji 3.-4. r. 1. mjesto postigla je Julija Išpanović: Zagrebački biskup (Budimpešta), 2. mjesto Zoltán Károlyi: Grof Nikola Zrinski (Mohač) i Mercedesz Jójárt: Život u Samostanu (Salanta), 3. mjesto Georgina Doboš: Nikola Zrinski: Adrianskoga mora sirena. Posebna nagrada dodijeljena je Lili Evi Pinter (Santovo), Bori Brecka, Szabolcsu Erdélyiju, Péteru Baliju i Eniki Fliszár (Mohač), Miji Major i Szabini Góczy (Hrvatski Židan). U kategoriji 5.-6. r. 1. mjesto postigla je Kristina Horvat: Tomislav, prvi hrvatski kralj (Lukovišće), 2. mjesto Reka Panka Szeremley: Grički top (Pečuh), 3. mjesto Angelika Kiefer: Nikola Šubić Zrinski (Santovo). Posebna nagrada dodijeljena je Nikolasu Padru i Blanki Pešti (Lukovišće), Korinni Nikli i Izabelli Orsós (Kerestur). U kategoriji 7.-8. r. 1. mjesto postigla je Žuža Varga: Dolazak Hrvata (Santovo), 2. mjesto Kitti Bokronyi: Grof Petar Zrinski (Serdahel), 3. mjesto Marina Galić: Kroz prošlost hrvatske prošlosti (Santovo). Posebna nagrada pripala je Kamili Horvat (Boršfa). U gimnazijskoj kategoriji 1. mjesto postigla je Rita Tomašev: Legenda o banici Vladislavi-Lacki (Pečuh), 2. mjesto Mirela Galić: Slavni trenutci Hrvata (Pečuh), 3. mjesto Bence Szabó: Hrvatska povijesna montaža (Budimpešta).

Čestitamo natjecateljima i njihovim voditeljima, te im želimo još mnogo zajedničkoga rada i uspjeha!

Kristina Goher

Obnovljen rad Državnog udruženja šokačkih Hrvata

Desetak mladih santovačkih Hrvata prošloga ljeta ponovno je organiziralo rad Državne udruge šokačkih Hrvata čiji je rad potpuno utihnuo smrću dugogodišnjega predsjednika Stipana Pančića. Za novoga predsjednika izabran je Stipan Kovačev. Kako nam uz ostalo reče, međuvremeno promjene su registrirane i na sudu, a trenutno imaju četrnaest registriranih članova. Pošto je zamoljen da bude predsjednikom udruge, nije mnogo razmišljao jer, kako dodaje, budući da je 25 godina živio i radio u Budimpešti gdje je bio zastupnik, odnosno i predsjednik Hrvatske samouprave VIII. okruga, vrativši se, jedva je čekao da može uraditi nešto i za svoje rodno selo.

Obnovljeno Udruženje nije samo nasljednica stare udruge, nego i njezine ostavštine, konkretnije klupskih prostorija u zgradi koja je u prilično lošem stanju. Prema predsjednikovim riječima, predstoji im da vlastitim radom i raspoloživim sredstvima spase i zgradu, ali i sve ono blago koje se nalazi u njoj. Naime, u zgradi je smještena zavičajna zbirka, šokačka soba, etnografska izložba s predmetima, nošnjama, tkaninama i glazbalima. Blagajna društva prilično je prazna, ali se nadaju potporama putem natječaja, te od Seoske i mjesne Hrvatske samouprave. Predali su tri natječaja, od kojih dva Fondu Ministarstva ljudskih resursa. Nažalost, nije im dodijeljena potpora za djelovanje, ali su dobili 300 tisuća forinta za jedan kulturni program. Naime, tijekom ljeta u okviru Dana Santovaca planiraju festival pod nazivom Pjesmarica fest u spomen Stipanu Pančiću mlađem, na koji će pozvati svirce i tamburaške sastave koji su kod njega počeli svirati ili su surađivali s njime. Za to su tražili i potporu od HDS-a, odnosno njezina predsjednika, te se nadaju potpori od 50 tisuća forinta. O trećem natječaju još nemaju nikakvih informacija.

„Svakako, želimo bližu suradnju s mjesnim samoupravama, dakle sa Seoskom i Hrvatskom samoupravom, nadalje državnom i glavnogradskom hrvatskom samoupravom. Tražit ćemo i potporu, ali i pomoć za naš rad“, ističe Stipan Kovačev.

Iako do sada nisu imali sredstava, ipak sredinom studenoga prošle godine već su organizirali prvu priredbu. Na kušanje vina okupilo se četrdesetak zainteresiranih za predstavljanje mohačke Vinarije Planina. Tom im je prigodom gost bio vinar Zoltan Horvat, a priredba koju su uljepšali domaći tamburaši, „Santovački bečari“, pod vodstvom Ilije Stipanova bila je doista vrlo uspješna.

„Mislim da će nam ova prva godina biti jako teška, to će biti godina snalaženja. Kao prvo trebamo nabaviti potporu za svoje djelovanje, jer sredstva koja smo imali morali smo potrošiti za troškove ponovne registracije, a dok nemamo proračun za 2018. Godinu, dotle ne možemo ni planirati. Prvenstveni nam je cilj očuvati ono blago koje je sakupljeno u zbirci, nošnje, tkanine, glazbala koji su u prilično lošem stanju, zbog loših uvjeta u kojima su bili smješteni“, reče predsjednik Kovačev, a na kraju još dodaje da svakako žele proširiti članstvo, stoga planiraju organizirati večer gdje će se predstaviti zajednici.

Podsjetimo da je Santovački Šokački klub pokrenut još 1968. godine pod vodstvom profesora Stjepana Velina, ravnatelja Hrvatske škole, istaknutoga prosvjetnog i kulturnog djelatnika, istraživača naše prošlosti i kulturne baštine. Nakon tri godine ukinut je zbog pritiska državnih vlasti. Na tim temeljima 1984. osnovano je, a 1991. i registrirano Državno udruženje šokačkih Hrvata u Santovu. Predsjednikom je postao Stipan Pančić, a dužnost je obavljao sve do smrti 2017. godine. U okviru udruge organiziran je mješoviti

Na predstavljanju mohačke Vinarije Planina

pjevački zbor, a zatim i folklorna skupina. S folklornim su društvom nastupali na mnogim priredbama u Mađarskoj i u inozemstvu, u Vojvodini i Hrvatskoj. Među najvećim uspjesima društva bilježi se i gostovanje na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu 1989. godine. S njime na čelu udruga je bila organizatorom raznih prosvjetnih predavanja s gostujućim predavačima istaknutih kulturnih i društvenih djelatnika Hrvata u Mađarskoj, te kulturnih programa, neko vrijeme i Marindanskog bala. U klupskim prostorijama Udruženja šokačkih Hrvata utemeljena je i zavičajna zbirka koju je uredio pokojni dr. Đuro Šarošac. Posljednjih godina došlo je zastoja u radu, a redovito su organizirane samo pokladne zabave.

S. B.

Pod maslinama

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoa 23. veljače otvorena je izložba likovne kolonije Šarlotta Lavanda s nazivom Pod maslinama. Izložbu je otvorila generalna konzulica Vesna Haluga, a nazočne su pozdravili voditelj Kluba Augusta Šenoa Mišo Šarošac i kuratorica izložbe Roberta Faltisz, a na svečanosti otvaranja sudjelovao je Ženski pjevački zbor „August Šenoa“. Izložba je ostvarena s potporom budimpeštanske Strukovne gimnazije „Szamalk-Szalezi“.

Izložba je to skupine umjetnika koji već godinama stvaraju u likovnoj koloniji na Jadranskome moru, u Srimi, u Luci na otoku

Prviću. Kolonija traje već trinaest godina i okuplja mnoštvo mađarskih umjetnika od priznatih do amatera i učenika spomenute Strukovne gimnazije.

Oni pod budnim okom i umjetničkim vodstvom sestara Alexandre i Roberte Faltisz te profesora Orgovanyja, Bornemise i Kiralja, dva tjedna stvaraju likovna djela u svim mogućim tehnikama. Zorno je to prikazao i ovogodišnji pečuški postav.

Umjetnici stvaraju nadahnuti ljepotama hrvatskoga Jadrana i predivnih mjesta na kojima se odvija kolonija. U nastalim radovima ogleda se ljepota viđenoga spojem umjetničkog iskaza i čuvstva autora. Likovna kolonija surađuje s brojnim ustanovama, tako i s Hrvatskim klubom Augusta Šenoa, Gradskom knjižnicom u Vodicama, a njihove aktivnosti prate i podržavaju, između ostalih, Velesposlanstvo Mađarske u Hrvatskoj, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, svjesni da ova kvi događaji, koji su spoj kulture i turizma, umnogome pridonose razvoju dobrih odnosa dviju susjednih država.

Branka Pavić Blažetin

Interreg program 4E4K

U organizaciji Dječjeg vrtića CVRČAK u Virovitici, u sklopu projekta 4E4K, 23. veljače održan je drugi dio profesionalne poduke za odgojitelje na kojima su sudjelovali odgojitelji s hrvatske i mađarske strane, djelatnici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu, koji je partner u projektu.

Poduku je vodila prof. dr. sc. Edita Slunjski, a sudionici su aktivno sudjelovali u predavanju i iznosili vlastita iskustva temeljem kojih su prikupljeni materijali za izradbu zajedničkoga obrazovnog materijala kojim će se moći koristiti i nakon projekta 4E4K.

U sklopu prvog dana, 23. veljače, tijekom poduke poseban je naglasak stavljen na eneagramski pristup razumijevanja različitih ličnosti odgojitelja. Istaknuta je potreba da si svatko osvjesti pozitivne i negativne značajke pretežnog tipa ličnosti kojem pripada kako bi mogao što bolje uskladiti svoje pedagoško djelovanje. To zahtijeva velik rad na sebi, ali je nužan želimo li dolično unapređivati vlastitu praksu.

Prepoznavanje i razumijevanje tipova ličnosti potrebno je i kod timskog rada jer je vrsna praksa uvijek skupno postignuće.

Drugi dan poduke započet je tumačenjem Glasserove teorije izbora koja kaže da su naša ponašanja izbor koji donosimo kada odabiremo način kako ćemo zadovoljiti jednu od svojih osnovnih potreba – ljubav, moć, zabavu i slobodu. Naglašena je važnost prepoznavanja i ispravnog reagiranja na dječje potrebe. Upozoreno je da se prilikom promatranja djeteta najčešće zaustavljamo samo na ponašanju, a njegove misli, potrebe i osjećaji ostaju nam nepoznati. U uzornoj ustanovi važna je osjetljivost odraslih na potrebe djece.

U poslijepodnevnom dijelu prof. dr. sc. Edita Slunjski govorila je o učenju djece. Nekoliko je puta naglasila razliku između prijenosa informacija (memoriranje, učenje napamet) i potrebe za razvijanjem meta-kognitivnih sposobnosti djece, tj. potrebe da se djecu nauči misliti. Na završetku je provedena rasprava o različitim odgojno-obrazovnim praksama u vrtićima u Virovitici i Pečuhu te o smjernicama u kojima bi se vrtići trebali razvijati.

- mcc-

5. Cvrčak – Folkfest gradišćanske dice u Koljnofu

Tajedan dan kasnije za Gradišćanskom folklornom galom, prvenstveno za odraslene, u Šopronu, Društvo gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj, 11. marcijuša, u nedilju, po peti put je narikntalo u Koljnofu folkfestival, pod imenom Cvrčak, za najmladje Gradišćance. Ako je već jubilej Cvrčaka, onda valja spomenuti da je prvi festival održan u Koljnofu 2009. ljeta, još pod predsjedništvom Rajmunda Filipovića. Idejni otac tradicionalnoga dičjega spravišća je bio pak Prisičan-Židanac Kristijan Čenar, ki je rekao da bi se na ov način i mladje generacije imale priliku za medjusobno upoznavanje ter predstavljanje svojega znanja, vik na drugom mjestu. Ljeta 2010. Hrvatski Židan je bio dom Cvrčaka, za dvi ljeti kasnije Prisika nije samo pozvala dičje tamburaše, nego i folklorashe, a lani je ponovo Hrvatski Židan bio domaćin susreta prez naticateljskoga karaktera. Ovput se je pozivu odazvalo osam grup, tančoši i guslari iz čuvarnic i osnovnih škol Petrovoga Sela, Gornjega Četara, Narde, Unde i Koljnofa. Kih 120 dice je toga dana naprikszelo otpodne koljnofsku pozornicu u Kulturnom domu, koji je ovput bio i uzak i majucak za sve gledatelje. Letila je jačka, drobile su nogice korake, a čula se je, Bogu hvala, i hrvatska rič...

Ljetos je časne goste, domaću dicu, male Undance, Petrovišćane, Četarce i Nardarce kroz program peljala Koljnofka Fanni Sárközi, ka je jur treće ljetos na čelu omladinskoga društva. Po nje mišljenju ovi festivali su za to privlačni, aš dica se prik folkloru zblizjavaju, uprav tako kot nekoliko ljet prije i današnji aktivisti DGMU-a. Franjo Grubić, načelnik Koljnofa, u ime domaćinov je pozdravio sve nazočne, a Ivan Gujan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, uz ostalo, zahvalio se je i svim učiteljicam, odgojiteljicam, pomagáčem ki su zavježbali s dicom koreografije, melodije i dičje igre toga programa. „Hajd u kolo veselo...“ jačili su na vas glas mališani koljnofske čuvarnice pod peljanjem odgojiteljic Nikolette Gati i Gite Weber, kot prvi izvodjači festivala. Tamburaši Tanke žice su guslali petroviski melos Snoć sam se šetal ja, a obljublenu jačku Naša mila su jur i pjevali osnovnoškolarci. Nje dirigira Rajmund Filipović, bivši predsjednik DGMU-a, ki je naglasio da je neophodno važno imati ovakove regionalne festivale i

Koljnofska grupa tančošev

za mladji naraščaj, jer med njimi su i takovi, ki će po ufanju, za nekoliko ljet postati i stabilni člani naših seoskih folklornih i tamburaških društav. „Ovo je jedan pokušaj za to da kako-tako i jezik ostane med nami, ali morebit bi bilo srićnije iz jezičnoga pogleda, ako bi bili pozvani i mali Gradišćanci iz Austrije, Slovačke, a i neke gru-

pe iz matične zemlje. Tako bi mogli reći da idemo u dobrom smjeru da ov naš Cvrčak postane i medjunarodni dičji festival“, dodao je Petrovišćan. Četarske tančoše pelja učiteljica Vera Pezenhoffer, ki su na jačku Marica rožica predstavili gradišćanski tanc. Elvira Verhaš pri djelaonici u nardarskoj knjižnici se bavi s mališani ki su s veli-

Trenutak za pjesmu

Klice

Jur s početka, kad smo dite,
Kažu klice plemenite,
Ča va nami, kad smo zgora,
Po razvitku vladat mora:
Razum sviti, pamet sije,
Volja smira, srce grije,
Sklad uz radost raj pribavi
Va lipoti, diki, slavi!

Mate Meršić Miloradić

Dica iz Narde s Elvirom Verhaš

Tamburaši Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića u Koljnofu

Male Undanke s Nikoletom Gati

Koljnofska dica čekaju na nastup

Školski folklorasi iz Gornjeg Četara

kim oduševljenjem doputovali u Koljnof pokazati, što znaju. „S ovom malom dicom svako ljeto polipšamo adventski program u Nardi, a za ov koljnofski program začeli smo se pripraviti pred misecdan učenjem brojalic, pjesmic i jačkov. Trenutačno u našoj grupi imamo 15 dice, od 4 do 10 ljet starosti, nažalost svi idu u drugu čuvarnicu i školu, jer mi te ustanove u Nardi nimamo. Med njimi su i takova dica ka nisu hrvatskoga podrijetla, Ugri su, ali tim radje se uču po hrvatski s nami skupa, svaki tajedan u srijedu, kad se najdemo. Danas nam se je jako dobro ugodao program, iako su

bili petimi betežni, ali morem reći da nisam samo zadovoljna, nego mi se srce zaista veseli!“, rekla je za nastupom nardarska peljačica. Petroviska školska folklorna grupa je imala još i dva tance za pokazati, a za njimi su došli mali folklorasi iz Unde, ke isto tako uči mlada undanska folklorasička HKD-a Veseli Gradišćanci, Nikoleta Gati. Učeniki Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića iz Koljnofa na kraju programa su prikazali svoje tance i jačke. Folklorase pelja učiteljica Sabina Balog, a tamburašem dirigira Ingrid Klemenšić.

Tiho

Tamburaši Tanke žice iz Petrovoga Sela

Medalja za zasluge XV. okruga Stjepanu Kuzmi

Na državni blagdan Mađarske revolucije 1848.-49., 15. ožujka 2018., u prepunoj Svečanoj dvorani budimpeštanske Samouprave gradske četvrti Rákospalota-Pestújhely-Újpalota, temeljem odluke zastupničkog vijeća toga okruga, načelnik László Hajdu dodijelio je Medalju za zasluge spomenute gradske četvrti onim istaknutim osobama koje su pridonijele razvitku okruga na polju obrazovanja, medicine, znanosti, opće prosvjete, općega dobra i športa. Ove je godine deset osoba dobilo ovo priznanje, među ostalim i predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma. Odlikovanoga je na svečanost otpratila i njegova obitelj.

Stjepan Kuzma i László Hajdu

Nakon intoniranja mađarske himne prigodni je govor održala donaćelnica okruga Judit Kovács, koja je istaknula pojedine ličnosti Revolucije, te je podvukla da zamisli ovoga povijesnog događaja i danas imaju svoju aktualnost. Navela je misli grofa Istvána Széchenyija iz njegova glasovitoga djela „Hitel“. Potom su puhači Glazbene i umjetničke škole „Jenő Hubay“ izveli dvije skladbe Astora Piazzolle. Medalju za zasluge Rákospalote-Pestújhelya-Újpalote nagrađenima uručio je gradonačelnik XV. okruga László Hajdu. Ove godine, temeljem odluke zastupničkog vijeća toga okruga, deset je osoba preuzelo visoko priznanje gradske četvrti, među ostalim i predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, za rad za opće dobro i zajednicu. Predsjednika Kuzmu, uz potporu i suglasnost vijećnika Hrvatske samouprave, nominirala je Glazbena i umjetnička škola „Jenő Hubay“ na čelu s ravnateljem Györgyem Bokorom. Kako se u obrazloženju navodi, Stjepan Kuzma već dvadeset i četiri godine član je, a od 2002. godine i čelnik Hrvatske samouprave XV. okruga. Za vrijeme njegova predsjedničkog ciklusa potpisan je sporazum o suradnji sa starogradskom Hrvatskom samoupravom i Hrvatskom samoupravom XV. okruga, te četverostrani sporazum između Samouprave Rákospalota-Pestújhely-Újpalota, Hrvatske samouprave XV. okruga, sumartonske Seoske samouprave i Općine Donji Kraljevec. U sklopu su toga godišnji sportski susreti između košarkaškoga kluba BLF i donjokraljevečkih košarkaša, te godišnji uzajamni koncerti Glazbene i umjetničke škole „Jenő Hubay“ i donjokraljevečke Udruge puhača. Prijateljske, partnerske i zbratimljene odnose podupire i kao predsjednik Hrvatske samouprave i kao privatna

osoba. Odličje se dodjeljuje za istaknuti rad u Hrvatskoj samoupravi XV. okruga, za djelovanje na polju sporta i kulture, za rad za zajednicu te za doprinos suradnji s hrvatskim zbratimljenim gradom. Predsjednik Stjepan Kuzma nakon dodjele zahvalio je onima koji su ga predložili za odličje, posebno članovima Hrvatske samouprave koji su mu mnogo pomogli u tome radu, i ne u posljednjem redu svojoj obitelji koja, kako reče, „bila je čvrst oslonac“ te svima onima koji su mu izašli ususret. Dodao je da on sam bez toliko pomoći to ne bi mogao ostvariti. Nakon

Dio publike

urudžbe odlikovanja načelnik László Hajdu svima je čestitao na visokom priznanju, i dodao da odlikovani svojim radom i odušno obogaćuju XV. okrug na svim životnim poljima te bez njihova zalaganja gradska bi četvrt bila znatno siromašnija. Predsjednika Stjepana Kuzmu na svečanost je dopratila obitelj: supruga Žuža, kći Oršolja i stariji sin Tomislav. Nakon svečanosti svi su bili pozvani na prijam i čašu pjenušca.

Čestitamo Stjepanu Kuzmi na ovome visokom priznanju, te mu želimo dobro zdravlje i mnogo ustrajnosti!

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

U mađarskome glavnom gradu bit će dva izvanredna koncerta u izvedbi mladoga hrvatskog pijanista i skladatelja Brune Vlaheka i njegove supruge Dubravke Vukalović. Prvi će koncert biti u subotu, 24. ožujka 2018. u 19.30, u Franjevačkoj crkvi na Pasarétu (II., Pasaréti út 137). Među ostalim izvest će se Mađarska premijera oratorija Brune Vlaheka „Stabat Mater“. Ulaz je slobodan, a dobrovoljni će se prilozi primati za pomoć siromašnim obiteljima u Potkarpatju (Ukrajina). Dugi će se koncert organizirati u utorak, 27. ožujka 2018. u 19.30, u Dvorani „Nádor“ Državnog instituta za slijepe (XIV., Ajtósi Dürer sor 39). Ulaznice za taj koncert mogu se kupiti preko portala jegy.hu ili na licu mjesta.

Stručni skup odgojiteljic u Koljnofu

Predavačice: Nicole Varga i Kornelija Berlaković

U organizaciji Državnoga ureda za obrazovanje, Hrvatske samouprave Koljnofa ter Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića, 7. marcijuša, u srijedu, na stručnom spravišću su se naše gradišćanske čuvarničarke, od Bizonje do Petrovoga Sela.

Polag izložbe gradišćanskih dičnih knjig i pomagalo, diozimateљи su posjetili i koljnofsku čuvarnicu, ku od lani pelja Čila Walter i trenutno ju pohađa oko devedeset dice. U Hrvatskom razredu koljnofske škole u polukrug su sidile pedagoginje iz Kemlje, Bizonje, Hrvatskoga Židana, Petrovoga Sela i Koljnofa, uz referente Državnoga ureda za obrazovanje Andreje Agić i Stipana Karagića, da bi nešto već čuli o stručnom djelovanju čuvarnic u Austriji od pozvane gošće, Kornelije Berlaković, nadzornice za dvojezične čuvarnice u Austriji i nje asistentice Nicole Varga. U vridni i zanimljivi minuta su se diozimateљи informirali i o načinu djelovanja hrvatskoga odgoja u Austriji, upoznali su nove dične pjesmice, igre i metodične čarolije, a pravoda su izminuli i svoja iskustva. U prošlosti bivša nadzornica Zlatka Gieler je čudakrat došla na predavanje gradišćanskim odgojiteljicam ovkraj granice i svaki put je sa sobom nosila i mapu, ku su u svojem djelovanju mogle hasnovati i naše čuvarničarke. I ovput je podijeljena jedna sveska, a iz nje su predstavljene igrice ter pričice, odjačne pjesmice. Kako je rekla Kornelija Berlaković, ka je jur 27 ljet dugo pri austrijskoj vladi odgovorna za čuvarnice i predškolski odgoj u jaslica, momentalno u Austriji pri hrvatsko-nimškom odgoju je oko 1100 dice, ali mora se reći da jezični nivo i tamo pada, iako je trend u neki seli da mladi roditelji, ki jur ne znaju po hrvatski, željili bi da se njeva dica uču hrvatski jezik. „Jako nam je bilo drago da smo ovput smili ovde u Koljnofu pokazati, kako mi u Gradišću djelamo s hrvatskim jezikom u čuvarnica, ipak smo jedan narod, a granice u glavi moraju pasti. Hrvatska rič se i dalje mora cijeliti, ali ne moremo samo tamburicati i jačiti, moramo hrvatsku rič gajiti i doma hasnovati da nam ne izumre jezik“, naj-

Posjet koljnofskoj čuvarnici

Jedan dio sudionikov

Pri praksi

jasnija poruka bi bila ova glede budućnosti za sve naše roditelje i pedagoge od gradišćanske stručnjakinje iz susjedstva. Na kraju metodičke konferencije tako domaćini kot i gosti, bili su istoga mišljenja, ovakove pedagoške sastanke ne bi škodilo gustokrat nariktati.

Tiho

NARDA

Pokidob je ulaz u Nardu u prošlosti bio čudakrat izložen velikoj pogibeli za vrime obilne godine i poplave, ta dio glavne Kossuthove ulice i Ulice Granica kade stanuje i jedna trećina stanovništva Narde, čim prlje je bilo potribno spasiti saniranjem putov, grabov od nevolje. Ta investija pomoću projekta TOP-2.1.3-15-VS1-2016-00022, od 55 milijun Ft s odvodnjavanjem i napravljenjem čvrstih i stabilnih konstrukcijov pred ulazom stanov, a i na betonskoj površini, službeno će ov vikend zajti ka kraju. Domaćini priredbe pri završetku projekta su načelnica Kristina Glavanić i parlamentarni zastupnik naselja dr. Csaba Hende, ki vas srdačno pozivaju 25. marcijuša, u nedilju, početo od 16 uri pri ulazu Narde od smira Gornjega Četara, na program sa svečanimi govori, predstavljanjem projekta, a i prikdivanjem i pogledanjem novoga područja, kojega će blagosloviti sambotelski biškup dr. János Székely. Od 17 uri svi nazočni su pozvani na svečani prijem u Kulturni dom.

PETROVO SELO

Crikvena općina dotičnoga naselja na Veliki petak poziva i čeka sve vjernike i iz okolnih hrvatskih sel ki na Veliki petak kanu sudjelovati pri pobožnosti molitve križnoga puta. Molitva se začme u 14 uri pri prvoj štaciji lani prikdanoga križnoga puta pred crikvom sv. Petra i Pavla.

Pozivnica „Doček proljeća“

Hrvatska samouprava Starina
ima čast pozvati Vas na priredbu
„Doček proljeća“
koja će se održati
24. ožujka 2018. godine u Starinu.

Program:

13³⁰ Doček gostiju uz glazbu

14⁰⁰ Zajednički ručak

15⁰⁰ Kulturni program i plesaćnica; svira: tamburaški sastav
Biseri Drave i bend „Podravka+“

Priredba će se održati u šatoru ispred gostione „Anica“.

Srdačno Vas očekujemo!

Potporu su dali:

Udruga Vlasnika Zemljišta Starin

ĐURĐEVAC, ČURGUJ

Sredinom ožujka u prostorijama Poglavarstva Grada Đurđevca održan je radni sastanak na temu prekogranične suradnje na kojem je sudjelovalo izaslanstvo Grada Čurguja (Csurgó) predvođena načelnikom Jánosom Füstösem, te su ovom prilikom dogovorene potankosti za prijavu projekta na najavljeni natječaj prekogranične suradnje. Tako će se suradnja s gradom Čurgujem zasnivati ponajprije na razvoju turističkih sadržaja vezanih uz cikloturizam. Oba su se grada složila s uređenjem biciklističkih staza i unapređenjem turističke ponude uz njih, s obzirom da se nalaze na trasama europskih biciklističkih putova, što omogućuje razvoj cikloturizma s obje strane granice.

BARČA

U tamošnjoj je Gradskoj upravi 10. ožujka održana početna konferencija europskoga projekta EV13 GAP „Filling the gap – completion of the cross-border section od EuroVelo 13 between Dravatamasi and Virovitica“. Vrijednost projekta iznosi 1 982 494,18 eura, a završetak je planiran do 30. lipnja 2019. godine. Prijavitelj je Virovitičko-podravska županija, partner je grad Barča, a projekt je napisala Razvojna agencija VIDRA. EV13 GAP nastavak je projekta „Drava4Enjoy“ kojim je započeta izgradnja biciklistič-

ke infrastrukture u Virovitičko-podravskoj županiji te stvaranje dojma cikloturističkog odredišta. Zahvaljujući tom projektu obnovljena je Jankovićeve kurija koja je pretvorena u heritažni hotel koji za cilj ima osigurati smještaj u rangu bike & bed standarda, posebice jer je polazišna točka važnoga biciklističkog događanja, Panonsko-bilogorskog MTB maratona. Da bi to bilo moguće, potrebno je dograditi dodatne sadržaje, a upravo to će se ostvariti projektom EV13 Gap. Obnovit će se bivša gospodarska zgrada Jankovićeve kurije te izgraditi jedna nova, a koje će imati sadržaje koji su izravno usmjereni na cikloturiste te one sadržaje koji mogu obogatiti njihov boravak. Riječ je o spremištu za bicikle, svlačionicama za bicikliste, dodatnim svlačionicama s tuševima, zatim tematskom odmorištu „vrt leptira“, manji wellness i vinski bar. Od mjesta projekta do granice s Mađarskom predviđeno je označavanje sigurne dionice koja ide makadamskim putovima od igrališta preko polja. U planu je i postavljanje četiri samostalne postaje za popravak bicikala. Kao ostale aktivnosti važno je spomenuti i organizaciju MTB kampa koji će okupiti mlade iz Hrvatske i Mađarske. (www.icv.hr)

Šaranje pisanica u Šeljini

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Šeljina, u društvenom domu Ormánsága 23. ožujka s početkom u 14 sati priređuje se šaranje pisanica. Voditeljica je radionice Mészáros Gyuláné. Svi koji žele sudjelovati u radionici sa sobom trebaju donijeti 3-4 komada kuhanih jaja, a sve ostalo dobit će na licu mjesta, poručuju organizatori.

Mala stranica

Za pametne i pametnice

1. Riješi rebuse te ključne pojmove napiši na crtu. *Naprimjer:*

M A X X X

X X M A X

MAMA

a)

_ XX

X _ _ X

b)

_ _ X X X X X

X X X X _ _

c)

_ X X

X _ _ _

2. U označenome polju nacrtaj što si, uz trud, uspješno naučio/naučila ove godine. Možeš nacrtati više primjera.

19. ožujka – Dan lastavica

Dan lastavica obilježava se 19. ožujka. To je dan kada se slavi njihov povratak s juga, nagovještajući početak proljeća. Lastavice su male ptice pjevice s crnim leđima plavkastog odsjaja, bijelim trbuhom i dugim rašljastim repom. Dok lete, lastavice mogu izgledati posve crne, a najlakše ih je prepoznati po repu i vještom letu. U proljeće se sele iz Afrike na sjever kako bi se gnijezdile i podizale svoje mlade. U našoj se zemlji mogu vidjeti od sredine ili kraja ožujka do rujna. Lastavičja su gnijezda obično skrivena pod krovom, na gredama u zgradi ili pod mostom, hrane se kukcima, hvataju ih u zraku. Lastavice su zaštićene ptice.

HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN

Mohačka bitka

Politika Osmanskog Carstva za vrijeme vladavine Selima I. Yavuz a nije se znatno doticala europskih zemalja, te je on bio zauzet širenjem Carstva na prostoru Azije. Kada ga je 1520. godine naslijedio njegov sin Sulejman, stanje se mijenja i novi sultan želi vanjsku politiku usmjeriti prema zapadu, prema Panonskoj nizini. U isto vrijeme na

ugarsko-hrvatskome prijestolju sjedi Ludovik II. Jagelović, koji sultanovo pregalaštvo i želju za širenjem u Europi ne shvaća ozbiljno. No kada sultan već iduće godine osvaja Beograd, počinje se stvarati smrtni obruč oko Ugarske i Hrvatske, i u idućim godinama gradovi na jugu Hrvatske padat će jedan za drugim, a kralj neće biti moći osigurati njihovu čvršću obranu. Konačan udarac kraljevstvu dogodio se 1526. godine kada Sulejman kreće u pohod na Panonsku nizinu i vrlo lako pobjeđuje ugarsko-hrvatsku vojsku u bitki na Mohačkom polju. U bitki pogine i kralj, a iza sebe nije ostavio zakonitog nasljednika.

ugaarsko-hrvatskome prijestolju sjedi Ludovik II. Jagelović, koji sultanovo pregalaštvo i želju za širenjem u Europi ne shvaća ozbiljno. No kada sultan već iduće godine osvaja Beograd, počinje se stvarati smrtni obruč oko Ugarske i Hrvatske, i u idućim godinama gradovi na jugu Hrvatske padat će jedan za drugim, a kralj neće biti moći osigurati njihovu čvršću obranu. Konačan udarac kraljevstvu dogodio se 1526. godine kada Sulejman kreće u pohod na Panonsku nizinu i vrlo lako pobjeđuje ugarsko-hrvatsku vojsku u bitki na Mohačkom polju. U bitki pogine i kralj, a iza sebe nije ostavio zakonitog nasljednika.

Prijevremeni narodnosni izbori u pomurskom naselju

U Mlinarcima početkom veljače prekinula je rad mjesna Hrvatska samouprava, naime njezini zastupnici postupno, jedan po jedan odrekli su se mandata zbog raznih nesporazuma unutar seoske zajednice. Sukladno zakonu, okružna bilježnica pokrenula je postupak pripremanja prijevremenih izbora. Mjesni birački odbor najavio je prijevremene narodnosne izbore u Mlinarcima za 29. travnja 2018.

Zorica Lenđel, bivša predsjednica mlinaračke Hrvatske samouprave

Prema zadnjem popisu pučanstva, u Mlinarcima od 718 stanovnika 396 osoba izjasnilo se pripadnikom hrvatske nacionalnosti, više od polovice stanovništva. Na izborima 2014. Godine, sukladno narodnosnom izbornom zakonu, utemeljena je tamošnja Hrvatska narodnosna samouprava s tri zastupnika, koji su izabrani po volji birača od 5 kandidata. Za predsjednicu je izabrana Zorica Lenđel, te zastupnice Marija Doboš i Lila Kotnjek. Tijekom tri godine mlinaračka je Hrvatska samouprava bila vrlo djelatna, okupljala je hrvatsku zajednicu mjesta, pod njezinom moralnom i materijalnom potporom djelovali su Ženski pjevački zbor, plesna skupina, organizirala je tečajeve hrvatskoga jezika, priredbu „Traži se zvijezda Pomurja“, Pomursku berbenu povorku, mise na hrvatskom jeziku, potpomagala programe mjesnoga hrvatskog dječjeg vrtića, surađivala u svim regionalnim i državnim programima, izgradila je dječje igralište, uredila kuhinju u domu kulture, kupila projektor, razglas, printer i drugo. Između Hrvatske i Seoske samouprave iz godine u godinu rasla je napetost, saznajemo od bivše predsjednice Zorice Lenđel:

– Mislim, da smo po svojim sposobnostima sve učinili glede ostvarivanja narodnosnih ciljeva u mjestu, a i šire. Mi smo nastojali informirati Seosku samoupravu o našim programima, no nismo ih htjeli opterećivati organizacijskim poslovima, sami smo riješili s hrvatskom zajednicom, jer smo znali da i oni imaju dosta posla. Možda je to bila greška, ne znam. Zapravo ni dandanas konkretno ne znam što se nije sviđalo nekim zastupnicima u Seoskoj samoupravi, u kojoj sam i sama zastupnica. Meni se čini da je većina stanovništva bila zadovoljna našim radom, naravno, svakomu se ne može ugoditi, ali pokušali smo njegovati hrvatsku kulturu, jezik, uspjeli smo ljude izvući iz svojih domova, na zadnjoj našoj priredbi bilo je jako mnogo mještana i mislim da je i to znak da podupiru naše djelovanje. Žao mi je što

zbog tih osobnih prepiraka, naše su se zastupnice odrekle mandata. Kada u siječnju Seoska samouprava nije izglasovala potpisivanje sporazuma s Hrvatskom samoupravom, mislila sam da tu već nema što činiti, ja sam se također povukla. Nadam se da će Hrvatska samouprava s novim mandatarima uspjeti bolje izgladiti razne nesporazume i surađivati sa Seoskom samoupravom i onaj rad nastaviti koji smo započeli. – reče bivša predsjednica Hrvatske samouprave gđa Lenđel.

Zastupnici Mariji Doboš također je žao zbog nastalih nesporazuma, no, kako nam je rekla u telefonskom razgovoru, više nije mogla podnijeti nepravdu. Ona misli da su mnogo radili u Hrvatskoj samoupravi, i to sve dobrovoljno, bez ijedne forinte. Odišta su željeli činiti dobro seoskoj zajednici, a u zadnje vrijeme od nekih zastupnika Seoske samouprave dobile su samo negativne kritike, izrečene su takve uvrede preko kojih više nije mogla prijeći. Okružna bilježnica Csilla Konya, koja brine o sukladnome djelovanju samouprava sa zakonskim propisima, nije komentirala nastalo stanje, tek nam je priopćila da je došlo do ukinuća mlinaračke narodnosne samouprave. Pošto se jedna zastupnica odrekla dužnosti, ona se obratila sljedećem kandidatu da preuzme dužnost zastupnika, međutim od njih ni prvi ni drugi nije prihvatio dužnost, od toga vremena Hrvatska je samouprava djelovala s dva zastupnika. Početkom ove godine odrekla se mandata još jedna zastupnica, tada je nastalo novo stanje, pa je zatražila mišljenje Vladina ureda glede toga i tako postupala. U novome stanju opet su zapitani kandidati za primanje mandata, ali oni ponovno su odbili i od toga trena pokrenut je tijek prijevremenih narodnosnih izbora u Mlinarcima, koji će se održati 29. travnja 2018.

Suradnju seoskih i narodnosnih samouprava propisuje zakon o narodnostima, po tome samouprave trebaju potpisati sporazum o suradnji poradi dobrobiti narodnosne zajednice, odnosno većinskoga naroda u određenome mjestu. Sporazum među njima sadrži i to da Seoska samouprava treba osigurati narodnosnoj samoupravi ured za djelovanje sa svim potrebnim tehničkim sredstvima. Samouprave u većinom rade usporedno jedna pokraj druge, međusobno se slabo informiraju iako bi zajedno mogle postići mnogo više za razvoj naselja i za narodnosnu zajednicu, pogotovo gdje je ona u većini. Imamo za to i dobre primjere, npr. u Koljnofu, gdje zahvaljujući izvrsnoj suradnji samouprava, mjesne odgojno-obrazovne ustanove uzeli su u svoje ruke. Krajem prošle godine Hrvatska državna samouprava organizirala je susret načelnika hrvatskih naselja, odnosno naselja u kojima djeluje i Hrvatska narodnosna samouprava. Na tom je susretu jedna od tema bio upravo problem suradnje seoske i narodnosne samouprave. Nažalost, bila je pozvana samo jedna strana, samo načelnici, a predsjednici narodnosnih samouprava ne. Neki od sudionika predložili su da ubuduće bude tako. Organiziranjem sličnih susreta možda bi se riješili neki nesporazumi oko suradnje pa ne bi došlo do takvih situacija, premda upravo načelnik toga mjesta nije sudjelovao na tom susretu.

beta

Mlinarački pjevački zbor

PARLAMENTARNI IZBORI

POŠTOVANE HRVATICE I HRVATI!

**MOLIMO VAŠ DA NA PARLAMENTARNIM
IZBORIMA PODRŽITE LISTU HRVATSKE DRŽAVNE
SAMOUPRAVE.**

HRVATSKA LISTA

**ZA IZLAZAK NA IZBORE MORATE SE
REGISTRIRATI DO PETKA,
23. OŽUJKA 2018. DO 16:00 SATI OSOBNO
POPUNJENIM OBRASCEM KOD MJESNOG
BILJEŽNIKA, ILI ONLINE NA WEB STRANICI
WWW.VALASZTAS.HU**